

La ressaca

Aquell dia de Sant Pere en la platja de Moncofa hi havia molts carros de llaurança enmig de l'arena i asseguda a l'ombra de les seues veles a mitjan vesprada la gent menjava llonganisses amb tomaca, encetava melons d'Alger, bevia vi alçant el barral a contrallum i els xiquets, jugant, llançaven crits de felicitat o ploraven amb grans grunyits i tots els sons es fonien amb la claredat del firmament fins a fer-se de la seua mateixa naturalesa. També hi havia silencis. Molts dormien. Dones vestides de negre formaven un rotgle reclinades al voltant d'una flassada on hi havia les viandes i els homes solien quedar-se callats fumant amb la mirada perduda mentre elles, excitades, no paraven de parlar i d'espitralar-se una miqueta amb la cara plena de sol arreplegat durant tota la jornada i les canelles igualment enceses.

Molts cavalls eren dins la mar i l'onatge els colpejava les potes omplint-los les illades d'escuma i per allí els passava la mà el propietari de l'animal per a llavar-los sense traure's el cigarret de la boca i aquests llauradors amb barret de palla, els pantalons arromangats fins el genoll i la camisa blanca refrescaven també les cavalleries tirant-les poals d'aigua a la crinera i algunes reni-laven o piafaven entre les xiques que preni el bany amb enagos i elles s'arregaven en un puny els plecs del volant perquè les ones no l'alçaren fins les cuixes, però en eixir de la mar duïen la tela mullada molt ajustada a la corba del ventre amb el triangle del pubis també marcat, enfosquit i això provocava algunes mirades calentes, furtives en alguns adolescents, en alguns fadrins endiumenjats que estaven a la vora plantats observant-les.

Hi havia unes casetes de carrabiners i unes altres de pescadors emblanquinades amb calç viva que tenien un sòcol de blavet en la façana i davant d'elles hi havia barques encallades en l'arena, l'ombra de les quals era quasi violeta i anava allargant-se segons queia la vesprada fins a formar un cubicle on es refugiaven este-sos uns amants vestits que s'acariciaven les puntes dels dits mirant de reüll i uns altres que només dormien. Aquell dia de Sant Pere que obria l'estiu jo vaig ser un d'aquells que va caure rendit al ple del sol després d'haver fatigat tota la meua carn corrent i cridant sota un cúmul tan fort, tan alt de llum. Estava molt cansat. Em vaig quedar dormit enmig de la platja i durant un temps dins la son sentia els cops de l'onatge al costat de les parpelles traspassades pel fulgor de l'arena, encara que lentament tota la mar va anar afonant-se en l'obscuritat de l'inconscient fins desaparèixer i a la fi de la son encara estava dormint i l'onatge va tornar a colpejar els meus sentits i al seu interior se sentien de nou els crits dels xiquets amb una ressonància pneumàtica sense que poguera separar-la de la claror que feria els meus ulls tancats, però en despertar vaig veure que el sol estava declinant i aleshores vaig sentir un tremolí per tota l'esпина prop d'aquella barca, l'ombra de la qual ja havia guanyat el meu cos nu.

—Manuel, ¿vols una tallada de meló d'Alger?

—Vine, vine, Manuel. T'has quedat dormit.

—¿Vols un tros de xocolata?

—Espavila't, que estem a punt d'alçar el vol.

Escoltava aquestes veus ofuscades. La família de Quico La Paula estava asseguda al costat del carro de llaurança i mentre tots devoraven les restes del berenar, l'home amb certa calma ja havia començat a posar-li els arreus al cavall per a tornar a casa. Uns altres carros havien iniciat el regrés i la platja anava quedant-se plena de papers, solitària amb el sol de bresquilla per damunt del castell de Sagunt. En el moment de partir, la meua germana Rosita va senyalar una d'aquelles cases de pescadors, una blanca i blava que feia cantó amb el camí de Moncofa.

—Ací vivíem nosaltres aquell estiu quan, segons contem, va començar una guerra —em va dir—. I tu eres un xiquet de bolquers. Et passejava una xica molt guapa de la Vall d'Uixó que li deien Carmen.

L'estiu de 1936 va ser interromput per la pólvora, per l'odi que va fer emmudir les cigales i des de la Vilavella va venir a la platja a arreplegar la família el jornalero Macareno amb l'egua Maravilla, i en entrar al poble hi havia en la cruïlla gent de la FAI amb pistolots que havia tallat la carretera amb uns troncs i sobre els terrats es veia la resplendor d'una gran foguera on cremaven a la plaça tots els sants de l'església, l'orgue inclòs, però aquesta volta Quico la Paula tornava de la mar un dia de Sant Pere en silenci fumant, i taral·lejant entre dents, i cansat fins el moll dels ossos jo duïa les galtes roges, les sandàlies plenes d'arena i el cabell aspre de salnitre amb tot el foc del dia dins la carn i anava pegant cabotades contra la falda de la meua germana mentre ella i les seues amigues cantaven *La Casita de Papel* i les fustes del carro cruïxen amb les bandades i les ferradures del cavall a voltes treïen espurnes de l'empedrat sota aquell túnel de xops amb els troncs pintats amb calç i el rostre de Franco estampat. Quasi s'havia fet fosc del tot quan vam arribar al poble i en les portes de les cases hi havia llauradors amb camisa blanca prenent la fresca asseguts en cadires de boga i estava acabant el passeig del diumenge amb les parelles festives des de la glorieta a la plaça. En l'aparador de la pastisseria de Vives les safates de merengues s'havien acabat aquell dia i en el mateix moment de l'obscuritat l'aire havia extasiat un olor a fum. Aquella nit quan dormia els llençols tenien arena i dins del plaer de la fatiga en la son recordava certes imatges: una visió totalment blava amb els enagos d'aquelles xiques ajustats al seu ventre, les mirades d'uns nòvios tombats a l'ombra d'una barca de pesca, la sensació de felicitat que es repetia en passar la llengua sobre els meus llavis un poc inflats per la sal.

Manuel Vicent